

1 W jakich okolicznościach rodzic może zgodnie z prawem wywieźć dziecko do innego państwa bez zgody drugiego rodzica?

Jeżeli chodzi o okoliczności, w jakich rodzic może zgodnie z prawem wywieźć dziecko do innego państwa bez zgody drugiego rodzica, należy wyróżnić następujące sytuacje:

- a) sytuację, w której rodzic, z którym dziecko zamieszkuje, ma zamiar zgodnie z prawem wywieźć dziecko do innego państwa; oraz
- b) sytuację, w której rodzic, z którym dziecko nie zamieszkuje, lecz z którym utrzymuje osobiste kontakty, ma zamiar zgodnie z prawem wywieźć dziecko do innego państwa.
- a) Rodzic, z którym dziecko zamieszkuje, może po rozwodzie – w ramach sprawowania bieżącej pieczy nad dzieckiem – zgodnie z prawem wywieźć dziecko do innego państwa (np. na jednodniową wycieczkę), pod warunkiem że wyjazd ten pozostanie bez uszczerbku dla prawa drugiego rodzica do utrzymywania osobistych kontaktów z dzieckiem zgodnie z art. 95 i 119 ustawy – prawo rodzinne (Obiteljski zakon) (Dziennik Urzędowy Republiki Chorwacji [Narodne Novine, NN] nr 103/15, zwanej dalej: „ObZ z 2015 r.”). Oznacza to, że niezależnie od tego, czy rodzice sprawują władzę rodzicielską nad dzieckiem wspólnie, czy też sąd powierzył wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, każde z nich ma prawo do niezależnego podejmowania codziennych decyzji związanych z dzieckiem, kiedy dziecko znajduje się pod jego opieką (art. 110 ObZ z 2015 r.). Jeżeli po rozwodzie rodzice sprawują władzę rodzicielską nad dzieckiem wspólnie (art. 104 ObZ z 2015 r.), muszą wspólnie podejmować decyzje istotne dla dziecka (art. 108 ObZ z 2015 r.). Biorąc pod uwagę, że okazjonalna podróż do innego państwa (np. jednodniowa wycieczka) nie wiąże się z zamiarem zmiany miejsca zamieszkania ani pobytu dziecka, a zatem nie należy do katalogu zamkniętego istotnych praw osobistych dziecka, o których mowa w art. 100 ObZ z 2015 r., należy zatem odpowiednio zastosować przepisy art. 99 ust. 2 ObZ z 2015 r. Ta sama zasada ma zastosowanie wówczas, gdy rodzicowi, z którym dziecko zamieszkuje po rozwodzie, sąd powierzył wykonywanie władzy rodzicielskiej nad dzieckiem w sposób częściowo wyłączny (art. 105 ObZ z 2015 r.). Jeżeli w drodze orzeczenia sąd powierzył władzę rodzicielską wyłącznie jednemu z rodziców, z którym dziecko zamieszkuje po rozwodzie, rodzic ten nie ma jednak obowiązku uzyskania zgody drugiego rodzica na tymczasowe wywiezienie dziecka do innego państwa (art. 105 ust. 5 ObZ z 2015 r.).
- b) Jeżeli rodzic, z którym dziecko nie zamieszkuje po rozwodzie, lecz z którym utrzymuje osobiste kontakty, zdecydować się zgodnie z prawem wywieźć dziecko do innego państwa, jest to możliwe, pod warunkiem że jest to pobyt czasowy w innym państwie (np. jednodniowa wycieczka) odbywający się w czasie, w którym danemu rodzicowi przysługuje prawo do utrzymywania osobistych kontaktów z dzieckiem (art. 121 ObZ z 2015 r.), oraz pod warunkiem że rodzic nie został pozbawiony tego prawa ani że nie zostało ono ograniczone na mocy orzeczenia sądowego (art. 123–126 ObZ z 2015 r.). Oznacza to, że niezależnie od faktu, czy rodzice sprawują władzę rodzicielską nad dzieckiem wspólnie, czy też sąd powierzył wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, każdy z nich ma prawo do niezależnego podejmowania codziennych decyzji związanych z dzieckiem, kiedy dziecko znajduje się w jego pieczy (art. 110 ObZ z 2015 r.). Jeżeli po rozwodzie rodzice sprawują władzę rodzicielską nad dzieckiem wspólnie (art. 104 ObZ z 2015 r.), muszą wspólnie podejmować decyzje istotne dla dziecka (art. 108 ObZ z 2015 r.). Biorąc pod uwagę, że pobyt czasowy w innym państwie (np. jednodniowa wycieczka) odbywający się w czasie, w którym rodzicowi przysługuje prawo do utrzymywania osobistych kontaktów z dzieckiem, nie wiąże się z zamiarem zmiany miejsca zamieszkania ani pobytu dziecka, a zatem nie należy do katalogu zamkniętego istotnych praw osobistych dziecka, o których mowa w art. 100 ObZ z 2015 r., należy zatem odpowiednio zastosować przepisy art. 99 ust. 2 ObZ z 2015 r. Ta sama zasada ma zastosowanie wówczas, gdy rodzicowi, z którym dziecko zamieszkuje po rozwodzie, sąd powierzył wykonywanie władzy rodzicielskiej nad dzieckiem w sposób częściowo wyłączny (art. 105 ObZ z 2015 r.), ponieważ rodzicowi utrzymującemu bezpośrednie kontakty osobiste z dzieckiem przysługują swoboda oraz prawo reprezentowania dziecka w codziennych sprawach w czasie, w którym dziecko znajduje się w jego pieczy (zgodnie z art. 110 i 112 oraz w związku z art. 105 ust. 1 ObZ z 2015 r.). W tych sytuacjach należy podkreślić znaczenie przepisów art. 111 ObZ z 2015 r. Oznacza to, że oboje rodzice – niezależnie od tego, czy sprawują władzę rodzicielską nad dzieckiem wspólnie, czy też sąd powierzył wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z nich, są zobowiązani do przekazywania sobie nawzajem informacji na temat dziecka, w tym informacji na temat możliwego wywiezienia dziecka za granicę. Oprócz tego, że jest to prawny obowiązek rodziców, przekroczenie granicy państwa wymaga okazania dokumentów tożsamości oraz innych dokumentów, które dziecko lub każde z rodziców powinno mieć przy sobie.

Jeżeli jeden rodzic uważa, że drugi rodzic może nadużyć prawa do tymczasowego wywiezienia dziecka, może zwrócić się do sądu o zastosowanie jednego ze środków określonych w art. 418 ObZ z 2015 r. w postępowaniu pozasądowym w celu zapewnienia wykonania orzeczenia ustalającego kontakty rodzica z dzieckiem lub o zastosowanie jednego ze środków wymienionych w art. 419 ObZ z 2015 r. zapewniającego bezpieczny powrót dziecka.

Najkorzystniejszym wariantem jest osiągnięcie przez rodziców porozumienia w sprawie tych i podobnych kwestii, które mogą oni następnie uregulować w porozumieniu o sposobie wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej (art. 106 ust. 3 ObZ z 2015 r.).

2 W jakich okolicznościach zgoda drugiego rodzica jest niezbędna dla wywiezienia dziecka do innego państwa?

Każde wywiezienie dziecka do innego państwa (na stałe), którego celem jest zmiana miejsca zamieszkania lub pobytu dziecka, wymaga zgody obojga rodziców. Niezależnie od tego, czy rodzice sprawują władzę rodzicielską nad dzieckiem wspólnie, czy też sąd powierzył wykonywanie władzy rodzicielskiej nad dzieckiem w sposób częściowo wyłączny jednemu z rodziców, rodzic, który wywozi dziecko, a zatem zmienia miejsca zamieszkania lub pobytu dziecka, musi uzyskać stosowną zgodę drugiego rodzica na piśmie (art. 100 i 108 ObZ z 2015 r.). Rodzic, z którym dziecko zamieszkuje po rozwodzie i któremu sąd powierzył wykonywanie wyłącznej władzy rodzicielskiej, nie jest jednak zobowiązany do uzyskania zgody drugiego rodzica na wywiezienie dziecka do innego państwa w celu zmiany miejsca zamieszkania lub pobytu dziecka (art. 105 ust. 5 ObZ z 2015 r.).

3 W jaki sposób można zgodnie z prawem wywieźć dziecko do innego państwa, jeżeli drugi rodzic nie udziela zgody na wywiezienie dziecka do innego państwa, mimo że jest to konieczne?

Jeżeli rodzic wywozący dziecko do innego państwa z zamiarem zmiany miejsca zamieszkania lub pobytu dziecka nie jest w stanie uzyskać zgody drugiego rodzica na piśmie, sąd w postępowaniu pozasądowym rozstrzyga, który z rodziców działa dla dobra dziecka w danym przypadku (art. 100 ust. 5 ObZ z 2015 r. oraz art. 478 ust. 1 ObZ z 2015 r.). Tego rodzaju postępowanie pozasądowe muszą poprzedzać obowiązkowe pozasądowe konsultacje rodzinne, których celem jest podjęcie przez ekspertów z Ośrodka Pomocy Społecznej próby pomocy rodzicom w osiągnięciu porozumienia w tej sprawie (art. 481 ObZ z 2015 r. – obowiązkowe pozasądowe konsultacje rodzinne jako przesłanka procesowa wszczęcia postępowania z art. 100 ust. 5 ObZ z 2015 r.). Jeżeli rodzice nie są w stanie osiągnąć porozumienia w toku obowiązkowych konsultacji rodzinnych, sprawę rozstrzygnie sąd w postępowaniu pozasądowym,

w którym uwzględnia się w szczególności: wiek i opinię dziecka, prawo dziecka do utrzymywania osobistych kontaktów z drugim rodzicem, wolę i gotowość rodziców podjęcia współpracy w zakresie wykonywania przysługujących im praw rodzicielskich, sytuację osobistą rodziców, odległość między miejscami zamieszkania lub pobytu rodziców a miejscem, do którego dziecko miałyby się przenieść, jak również połączenia komunikacyjne między tymi miejscami oraz prawo rodzica do swobodnego przemieszczania się (art. 484 ObZ z 2015 r.).

Należy jednak podkreślić, że jeżeli sąd powierzył jednemu z rodziców wyłączną władzę rodzicielską nad dzieckiem, rodzic ten nie ma obowiązku uzyskania zgody drugiego rodzica na wywiezienie dziecka do innego państwa w celu zmiany miejsca zamieszkania lub pobytu dziecka, tj. w takim przypadku sprzeciw drugiego rodzica nie wywołuje żadnych skutków prawnych (art. 105 ust. 5 ObZ z 2015 r.).

4 Czy do tymczasowego wywiezienia dziecka (np. na wakacje, w celach związanych z opieką medyczną itd.) oraz wywiezienia dziecka na stałe takie mają zastosowanie te same zasady? Jeżeli dotyczy, proszę przedstawić właściwe formularze zgody.

Jak wskazano w odpowiedziach na pytania 1–3, ObZ z 2015 r. reguluje prawa i obowiązki rodziców w różny sposób, w zależności od tego, czy chodzi o czasowe wywiezienie dziecka do innego państwa (np. jednodniową wycieczkę pozostającą bez uszczerbku dla praw drugiego rodzica), czy też o wywiezienie dziecka do innego państwa na stałe w celu zmiany miejsca zamieszkania lub pobytu dziecka.

Ostatnia aktualizacja: 20/11/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

W związku z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej państwa członkowskie aktualizują obecnie niektóre strony portalu zawierające treści krajowe. Jeżeli dana strona zawiera treści, które nie zostały jeszcze dostosowane w związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa, jest to niezamierzone i zostanie wkrótce skorygowane.